

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo na zachování dobré pověsti vs. právo na svobodu projevu a na informace aneb věčné dilema

Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s aktuálním vývojem rozhodovací praxe soudů týkající se oblasti práva na ochranu dobré pověsti ve vztahu k právu na svobodu projevu. Dne 31. května 2023 vydal Nejvyšší soud („NS ČR“) rozhodnutí č. j. 23 Cdo 2482/2022, ve kterém znovu přehledně shrnul problematiku střetu těchto práv včetně přehledu relevantních soudních rozhodnutí. Toto rozhodnutí tak lze doporučit každému, koho problematika střetu práva na zachování dobré pověsti a práva na svobodu projevu zajímá.

Nad rámec obecně známé judikatury NS ČR v tomto rozhodnutí uvedl, že: *„Ochrana pověsti právnické osoby nesměřuje k tomu, aby bylo možno o dotčené osobě uveřejňovat pouze takové informace, které tato osoba považuje za pro sebe pozitivní či pochvalné, resp. aby uveřejnění některé negativní (avšak nikoli nepravdivé) informace snad muselo být nezbytně doplňováno více či méně související chválou této osoby.“*^[1] Autor se dále zamýšlí nad tím, zda lze takový závěr platně učinit při zohlednění povinnosti provozovatele televizního vysílání poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

Existuje právo na pochvalu?

V projednávané věci byla předmětem sporu reportáž žalovaného informující širokou veřejnost o projektu žalobce způsobem, který žalobce považoval za vysoce dehonestující. Bylo to zejména z toho důvodu, že reportáž byla dle žalobce použita jako nosič difamačních informací pod zástěrkou objektivního informování diváka. Na první pohled pravdivé informace zasazené do kontextu toho, co v reportáži zaznělo ve spojení s tím, co v reportáži nezaznělo, ve výsledném vyznění zasáhly do dobré pověsti žalobce. K tomuto závěru dospěly jak soud prvního stupně, tak i soud odvolací.^[2]

NS ČR však rozhodnutí obou soudů zvrátil mimo jiné s poukazem na to, že negativní informace nemusí být vyvážena informací pozitivní, nebo, jak NS ČR přímo uvedl *informací pochvalnou*. Jinak řečeno, v dané věci nemá žalobce dle NS ČR *a priori* nárok na to, aby se o něm mluvilo v dobrém či aby byl chválen. A to ani v případě, že by taková informace mohla přispět k vyváženému informování ze strany veřejnoprávního média. Tomuto závěru nelze přitakat zejména z toho důvodu, že újma není dle rozhodovací praxe Ústavního soudu subjektivní kategorií, tedy pouze subjektivním pocitem dotčeného, pokud by ji ve stejné či obdobné situaci pociťovala i jakákoli jiná třetí osoba. Autor tohoto článku se domnívá, že „právo na pochvalu“ existuje, pokud by jejím prostřednictvím bylo vyhověno zákonné zásadě poskytovat objektivní a vyvážené informace.

Pravdivá negativní informace a způsob jejího podání

Určitou míru kritiky, má-li pravdivý základ, má povinnost snést každý. Osoby veřejného zájmu pak dle dlouhodobě ustálené rozhodovací praxe mají povinnost snést míru kritiky vyšší než osoby, které předmětem veřejného zájmu nejsou. Hranice mezi oprávněnou (důvodnou) kritikou a nepřijatelnou

difamací však bývá v praxi občas tenká, a proto je nutno důkladně zkoumat veškeré aspekty a okolnosti dané věci.

V praxi se tak lze setkat i s případy, jako je tento, kdy v reportáži zazní veskrze pravdivé informace, avšak zkompileované a účelově řazené takovým způsobem, že v běžném divákovi zanechají hluboce podezíravý a nedůvěřivý dojem o subjektu takových informací. Jinak řečeno divák po zhlédnutí zmanipulované reportáže odchází pouze s negativním pocitem, že se děje něco nekalého a že je to z důvodu na straně subjektu, o kterém je informováno. Divák by neměl být obětí zlovolných náznaků a manipulací navíc ze strany veřejnoprávního média, na jehož hodnověrnost spoléhá.

Deklarovaný vs. skutečný předmět reportáže

V neposlední řadě je důležitým faktorem pro posouzení závadnosti reportáže úmysl jejího autora. Pokud existuje rozpor mezi deklarovaným a skutečným předmětem reportáže, lze s největší pravděpodobností dospět k závěru, že její vyznění bude v rozporu se zákonem. V dané věci bylo deklarovaným předmětem reportáže informování veřejnosti o projektu žalobce. Skutečným předmětem reportáže však bylo vytvoření negativního obrazu o žalobci a závěru o závadném jednání žalobce včetně vyvolání zavádějícího dojmu o celkové činnosti žalobce. Právo na svobodu projevu a informace nezahrnuje manipulativní praktiky spočívající v předestírání zavádějících informací a jejich spojování do informačních bloků, ve kterých sice jsou uvedeny pravdivé informace, ale způsobem, který ve svém důsledku vede ke zkreslenému a nepravdivému závěru. Pokud by takovému postupu byla přiznána soudní ochrana, lze si reálně představit, že deklarovaným předmětem reportáže by se mohla stát činnost jakékoli právnické osoby v České republice, zatímco skutečným předmětem by byla likvidace její dobré pověsti a dobrého jména.

Aktuální stav posuzované věci

Dne 28. května 2024 vydal Vrchní soud v předmětné věci rozsudek č. j. 3 Cmo 97/2021- 302, ve kterém se žalobce opakovaně zastal s tím, že žalobcem napadené informace, které o něm zazněly, byly za hranou akceptovatelnou v demokratické společnosti, neboť i přes svoji pravdivost byly tím, jak byly v reportáži uvedeny, podkresleny a prezentovány, způsobilé zasáhnout do dobré pověsti a dobrého jména žalobce.

Vrchní soud v Praze uzavřel, že: *„Takový způsob podání (jinak pravdivých) informací podle odvolacího soudu odpovídá spíše bulvární žurnalistice, nikoli médiu veřejné služby, jímž je žalovaná a v pravdivost jejichž informací veřejnost oprávněně spoléhá.“*

Ve věci je přípustné dovolání, je tak možné, že se NS ČR k závěrům Vrchního osudu v Praze dále vyjádří.

Závěr

Možnost právnických osob domoci se zadostiučinění za neoprávněný zásah do svého dobrého jména a dobré pověsti je v tuto chvíli silně omezena.^[3] Je proto nezbytné podrobně zkoumat způsob a formu informování o právnických osobách, včetně toho, co nezaznělo, ale zazní mohlo a mělo (například právě pochvalná informace) a nedopustit, aby nastala situace, že jeden ze základních statků soukromého práva, kterým ochrana dobré pověsti a dobrého jména bezesporu je, přestane být účinně chráněn.

Mgr. Jiří Melkus,
advokát

MELKUS KEJLA & PARTNERS

MELKUS KEJLA & PARTNERS advokátní kancelář s.r.o.

Washingtonova 1624/5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 725 907 365
e-mail: info@melkuskejla.cz

[1] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2023, č. j. 23 Cdo 2482/2022.

[2] Viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. srpna 2020, č. j. 21 Cm 15/2019-174, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. února 2022, č. j. 3 Cmo 97/2021-241.

[3] NS ČR v rozsudku ze dne 30. listopadu 2020, sp. zn. 23 Cdo 327/2021 uvedl, že: „143. Proto lze na základě shora uvedených východisek uzavřít, že podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 nemá právnická osoba právo na odčinění nemajetkové újmy způsobené (samotným) neoprávněným zásahem do své pověsti podle § 135 odst. 2 o. z.“

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)

- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní – institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)